

УДК 72.01:72.03

С. М. Трофимчук

*аспірант кафедри основ архітектури та архітектурного проектування
КНУБА*

ЕВОЛЮЦІЯ СИНТЕЗУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СТРУКТУР В АРХІТЕКТУРІ

Анотація: в статті сформульовані типи відображення інформаційних комунікацій в архітектурні, визначено тенденції їх розвитку.

Ключові слова: інформаційна комунікація, фази інформаційного обміну, медіа-архітектура.

Одним з основних чинників, що визначають глобальні процеси у світі є домінуючі засоби соціальних комунікацій. Дослідження розвитку архітектури у контексті взаємодії з інформаційними комунікаціями, актуальне для кращого розуміння її сучасної метаморфози у вигляді медіа-архітектури.

Прогресивний розвиток сучасного середовища відбувався шляхом інтегрального синтезу, побудованому на засобах обміну інформацією або комунікації. Слово комунікація походить від латинського «communicatio» – що означає повідомлення, передача та від «communicare» – повідомляти, передавати [4]. У широкому розумінні засобами комунікації можуть вважатись будь-які об'єкти предметного світу, точніше їх інформаційний зміст. Таким чином, інформаційні комунікації взаємопов'язані з рукотворним матеріальним світом, у тому числі з його проявом в архітектурі.

Синтетична єдність архітектурної та інформаційної форми. Щоб зрозуміти сутність синтезу інформаційних засобів та архітектури, варто дослідити яким чином відбувається взаємодія архітектури та інформаційного поля. Сучасна архітектура може розглядатись як синтетична єдність матеріальної та інформаційної сфер, її об'єктам властиве інтенсивне наповнення медіа-засобами. Процес інформатизації архітектури відбувався поступово, тому його доцільно розглянути у відповідності до історичних фаз соціальної комунікації. Характер взаємодії пропонується дослідити по відношенню до локального та загального інформаційного змісту архітектури. Під загальним інформаційним змістом архітектури будемо розуміти сутність її організації, що відображає світоглядну систему суспільства тої чи іншої фази соціальних комунікацій. Локальний інформаційний зміст архітектури відноситься безпосередньо до вирішення засобів комунікації, що включаються у матеріальний простір. Локальний зміст завжди відображає актуальні для свого часу соціальні комунікації.

Як відомо, періодизація фаз інформаційного обміну пов'язується з домінуванням того чи іншого засобу комунікації. Дослідник медіа Маршалл Маклуен виділив чотири основні фази інформаційного обміну. (рис.1).

№	Період	Назви фаз інформаційного обміну
1	Не визнач. – 9-8 ст. до н.е.	Усна фаза інформаційного обміну
2	9-8 ст. до н.е. – 1440-ві рр.	Рукописна фаза інформаційного обміну
3	1440-ві – серед. 20 ст.	Друкована фаза інформаційного обміну
4	Серед. 20 ст. – наші дні	Електронна-комп'ютерна фаза

Рис. 1. Основні фази інформаційного обміну.

Усна фаза інформаційного обміну пов'язана із розвитком мови, що є відображенням процесу мислення, та наслідком ускладнення організації людських груп. Вербальний обмін інформацією дозволив накопичувати знання у суспільній пам'яті, проте обмежував інформаційний обмін недосконалими міжособистісними контактами та «людським фактором».

В період усної фази інформаційного обміну з'являється розуміння принципів організації простору таких як: центр, напрям, рівновага, головне, другорядне. Дані принципи стають базовими елементами формування загального архітектурного змісту цієї доби. Локально, у матеріальному просторі інформація відтворюється образною асоціативною мовою. До ранніх архітектурних пам'яток усної фази відносяться мегалітичні споруди пізнього неоліту та бронзової ери.

Рукописна фаза інформаційного обміну дала змогу краще захищати, зберігати та примножувати інформацію. Передача знань стала можливою без міжособистісних контактів. Формується абстрактне, відчужене відношення до інформації, як до прояву об'єктивної дійсності. Розвиваються перші цивілізації, серед них – античні Греція та Рим, що сформували підвалини європейської культури. В період рукописної фази локальним відображенням інформаційного змісту в архітектурі стає капітальне письмо, скульптури та розписи. (рис. 2). «Викарбувані у камені» засоби інформації займають центральне організуюче місце у композиції. Їх змістом є визначна пам'ятна інформація виражена в лаконічній формі.

У зв'язку з новою системою міркування рукописної фази, трансформується також загальний інформаційний зміст архітектури. Виділяються принципи функціональної диференціації, впорядкованості та системності.

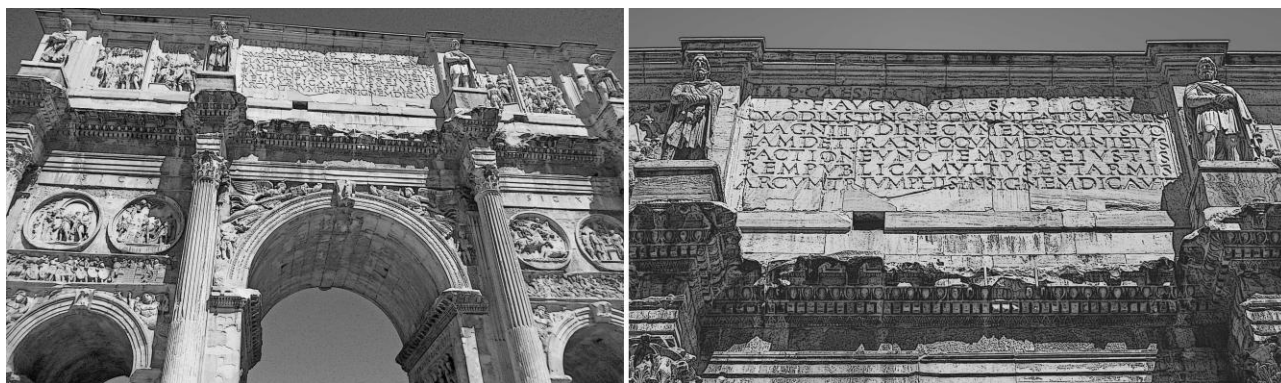

Рис. 2. Капітальне письмо в римській архітектурі. Тріумфальна Арка Костянтина, 315 р.

За друкованої фази інформаційного обміну зростає освіченість людини, формується логіка тиражованого відтворення, яку реалізовано в принципах індустріального виробництва промислової революції кінця 18 – 19 ст. Впровадження друку прискорило інформаційний обмін, розширило географічний простір розповсюдження інформації та західної культури. За друкованої фази, локальний інформаційний зміст архітектури виражається новими засобами, що відповідають спеціалізованим принципам індустріального виробництва. Носії інформації втрачають архітектурний характер минулої епохи і являють відокремлені технічні засоби. Їх наповнення – контент також набуває утилітарності, здебільшого слугує рекламі або доповнює основну функцію об'єкту (рис. 3).

Загальний інформаційний зміст архітектури можна охарактеризувати поглибленням спеціалізованої фрагментарності: подрібненням цілого на частини, що проявляється, зокрема, у відділенні функціонального від естетичного. Для загального інформаційного змісту архітектури лишаються актуальними властивості впорядкованості та системності.

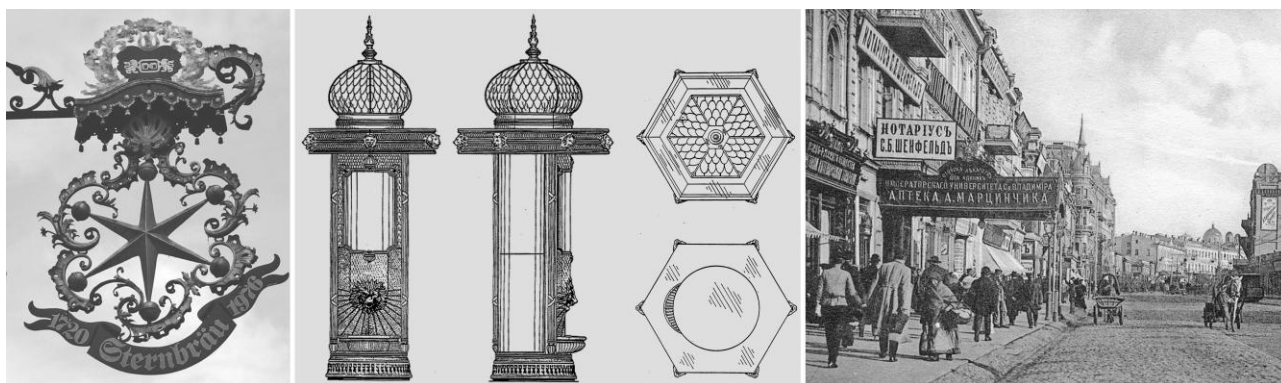

Рис. 3. Ремісницька вивіска, тумба Морріса, вулична реклама.

Початок електронної фази інформаційного обміну пов'язується із впровадженням технологій телеграфу, телефону, радіо і телебачення. Проте, перелічене лише доповнювало друковані носії, що втім, у кінці 19 – на початку

20 ст. зазнали кризи, коли кількість друкованого матеріалу перевищила людські можливості його ефективного сприйняття. Це обумовлює потребу в нових засобах комунікації.

Переломним моментом становлення електронної фази стали розвиток ЕОМ і персональних комп'ютерів у 1940-1980 рр. та проголошення появи у 1983 р. глобальної мережі Інтернет. ІТ технології поєднали у собі друковані та електронні засоби комунікації, мережа Інтернет стала відкритим вмістилищем більшої частини знань накопичених людством за тисячі років розвитку.

Пришвидшені електронною технологією коливання суспільних запитів та настроїв потребували такої-ж швидкої змінюваності матеріального оточення. Щоб відповідати духу часу, архітектура постійно перебуває у пошуку нової організації, нової виразності та естетики. Прагнення сучасної архітектури до атектонічності, дематеріалізації та змінюваності було реалізоване засобами медіа. (рис. 4).

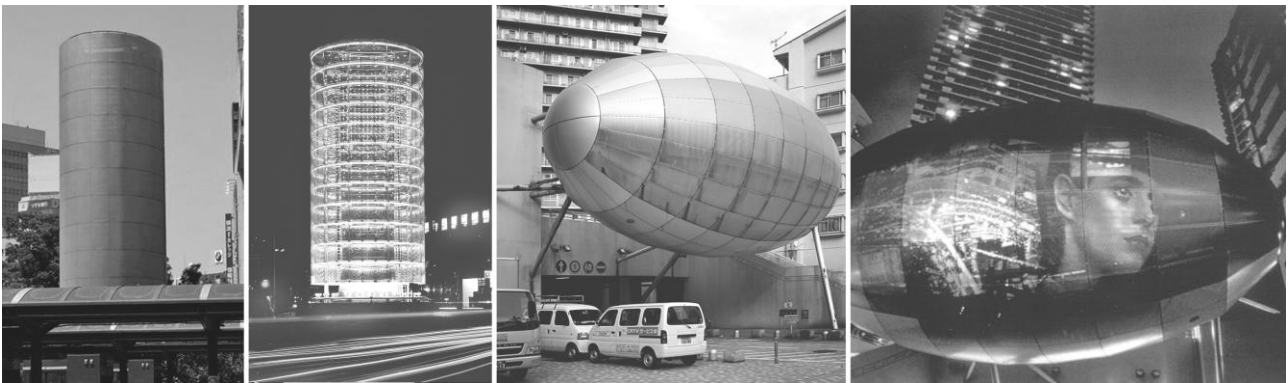

Рис. 4. Башта Вітрів, 1986 р. та Яйце Вітрів, 1991 р. Арх. Тойо Іто. Йокогама. Японія.

Загальний інформаційний зміст сучасної архітектури у цілісності, глобальності, децентралізації, хаотичності, текучості, інформативності та інтерактивності. Локальний зміст проявляється у медіа-засобах, що поєднують базово-фрагментарний архітектурний простір у глобальне інформаційне поле.

Змістове відображення інформаційної комунікації в архітектурі на всіх чотирьох фазах інформаційного обміну коротко представлено на рисунку 5. Для даних фаз характерне не лише домінування одного засобу інформаційної комунікації над іншими, вони також формують склад розум людини, її бачення світу. Як відомо, архітектура відображає суспільні запити, та є реалізацією зусиль людського розуму, який в свою чергу настроєний на логіку домінуючої соціальної комунікації, тому є привід розглядати фази інформаційної комунікації у контексті впливу на архітектуру.

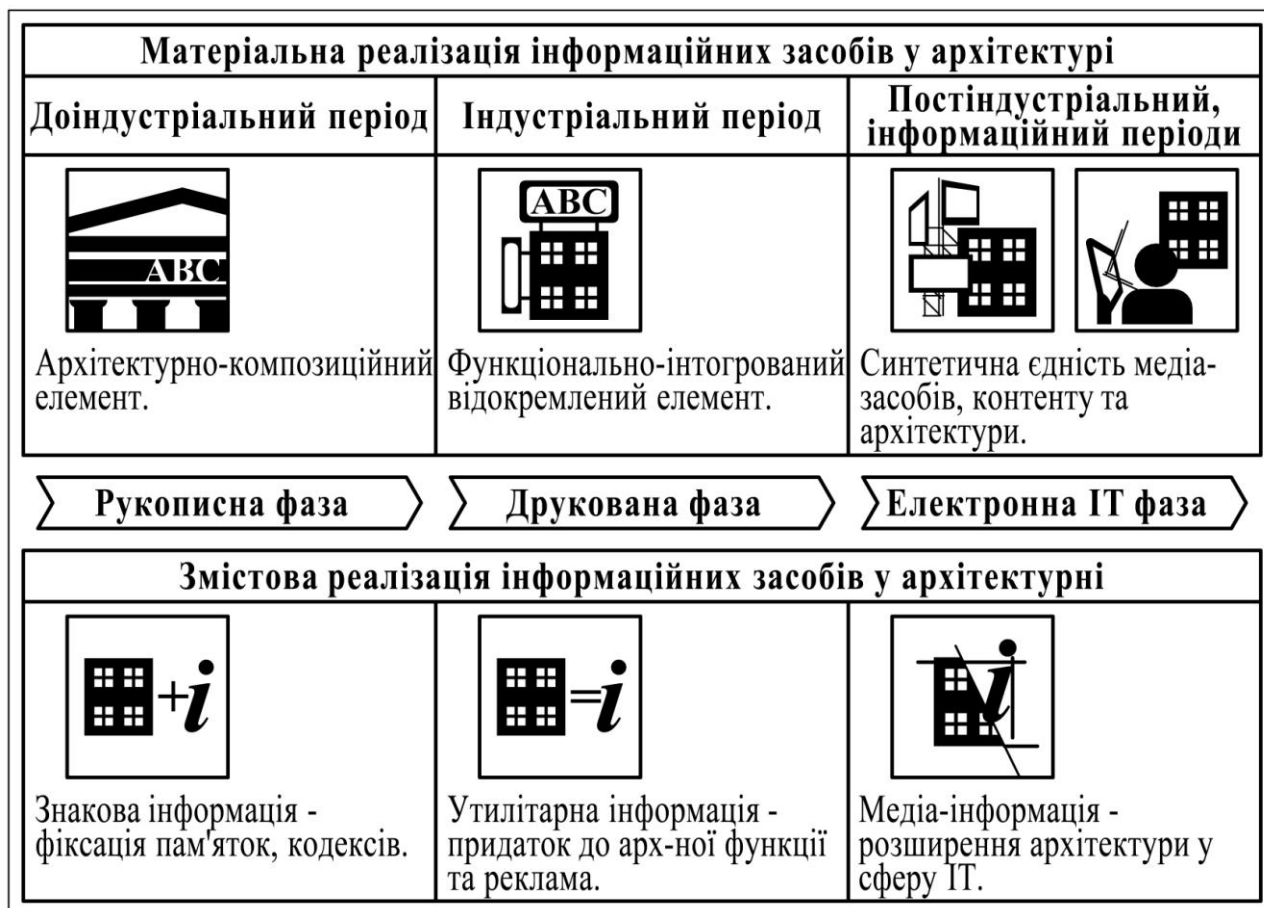

Рис. 5. Відображення інформаційних структур в архітектурі.

Із рисунку 5 видно, що інформаційні засоби інтегровані в архітектуру пройшли шлях від частини її матерії, як це було у рукописну фазу, до відокремлених від архітектури інородних індустріальних елементів, що відбулось за фази друку та пізніше. В той-же час, змістова сутність інформаційних засобів, навпаки рухалась до зближення із змістом архітектури. Ці тенденції лягли в основу сучасної медіа-архітектури, коли технічна реалізація медіа-засобів стала контрастним доповненням композиції, а їх інформаційне вираження дематеріалізувало та наповнило архітектуру новим змістом.

Можна зробити висновок, що сучасна архітектура, зокрема у новій просторовій організації багатофункціональних громадських комплексів, знаходиться у взаємозв'язку із соціальними інформаційними комунікаціями. На етапах їх спільного розвитку виділяється ряд єдиних закономірностей змін та перетворень. Виділені в статті поняття локального та загального інформаційного змісту дозволяють краще розуміти актуальні сучасні тенденції – рушії медіа-архітектури. Єдність матеріального та віртуального, проявляється, зокрема у перетворення трансльованого в архітектурному просторі нового синтетичного контенту на композиційний елемент, що висуває необхідність розробки нових підходів до сучасного проектування.

Список літератури

1. Ежов С.В. Архитектура общественно-торговых комплексов (Формирование информационно-распределительных пространств). – К.1988.
2. Костенко А.Я. Средства информации в архитектуре. — К.: Будівельник 1984. – С. 6-20.
3. Маклюэн М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Пер. с англ. В. Николаева; Закл. ст. М. Вавилова. - М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц.», «Кучково поле», 2003. – С. 9-11.
4. Яковлев И.П. Ключи к общению. Основы теории коммуникаций. — СПб.: «Авалон», «Азбука-классика», 2006. — С. 5-9.
5. M. Hank Hauesler. MEDIA FACADES — HISTORY, TECHNOLOGY AND CONTENT (Ханк Хойслер. Медиа-фасады и медиа-архитектурные конструкции \. Avedition.2007. 250 p.

Анотація

В статті сформульовані типи відображень інформаційних комунікацій в архітектурні, визначено тенденції їх розвитку.

Ключові слова: інформаційна комунікація, фази інформаційного обміну, медіа-архітектура.

Abstract

In article defined reflection types of information communications in architecture. Has been set trends of their development.

Keywords: information communication, information exchange phase, media-architecture.

УДК 72.01

І. В. Костюк,

спеціаліст кафедри архітектури будівель і споруд

*Національного університету водного господарства і природокористування,
м.Рівне*

РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧА АРХІТЕКТУРА: АНАЛІЗ ТА КОНЦЕПЦІЇ

Анотація: у даній статті піднята актуальна проблема сьогодення в архітектурному середовищі, зроблений аналіз ресурсозберігаючої архітектури та приведені початкові концепції по даному питанню.

Ключові слова: ресурсозберігаюча архітектура, енергозбереження, регіональний розвиток, ресурсний потенціал території.